

Sygn. akt VIII U 1233/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2021 r. w Gliwicach

sprawy R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania R. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 13 sierpnia 2020 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1233/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 sierpnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu R. J. prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że nie osiągnął wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a nadto nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. Podniósł, iż organ rentowy błędnie nie uwzględnił mu do okresów składkowych i nieskładkowych okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto wskazał, że wbrew twierdzeniom organu rentowego legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Zaznaczył przy tym, że organ rentowy niesłusznie nie zaliczył mu do pracy w szczególnych warunkach okresu prowadzonej działalności gospodarczej, tj. lat 1998-2006, kiedy wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę kierowcy samochodu ciężarowego (autokaru) o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (która to praca sklasyfikowana jest w pkt 2 działu VIII wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym

charakterze), a także okresu odbywania służby wojskowej od 28 października 1980 r. do 25 września 1981 r., gdyż przed podjęciem służby i po powrocie z niej wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Ubezpieczony zarzucił również organowi rentowemu błędne przeliczenie jego pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym i niezastosowanie tak przeliczonego stażu pracy na potrzeby emerytury pomostowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji co do braku podstaw do przyznania emerytury pomostowej. W uzasadnieniu ZUS Oddział w C. podał, że wobec ostatecznego potwierdzenia okresu podlegania ubezpieczeniom przez odwołującego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, uznano że udowodnił on okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze przekraczającym 25 lat, zatem okoliczność ta przestała być sporna.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony R. J., urodzony (...), w dniu 22 lipca 2020 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

Zaskarżoną decyzją z 13 sierpnia 2020 r. ZUS Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury pomostowej argumentując, nie osiągnął wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a nadto nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat.

Ostatecznie organ rentowy nie kwestionował osiągnięcia przez ubezpieczonego wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy uwzględnił okresy zatrudnienia na stanowisku robotnika niewykwalifikowanego pod ziemią oraz górnika pod ziemią w KWK (...) w R. od 2 lutego 1979 r. do 27 października 1980 r., od 7 października 1981 r. do 19 czerwca 1990 r. oraz od 1 września 1990 r. do 30 czerwca 1991 r., tj. łącznie 11 lat, 4 miesiące i 10 dni.

ZUS Oddział w C. nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu prowadzenia przez ubezpieczonego działalności gospodarczej od 1998 r. do 2006 r. oraz okresu służby wojskowej od 28 października 1980 r. do 25 września 1981 r.

Powyższy stan faktyczny, który był w zasadzie bezsporny, Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego.

Sąd pominął dowód z zeznań świadków K. K. i D. M. oraz przesłuchania ubezpieczonego, których przeprowadzenia domagała się strona odwołująca, albowiem przedmiot sporu sprowadzał się w zasadzie do interpretacji przepisów, a biorąc pod uwagę wynik tej wykładni dokonanej przez Sąd, przeprowadzenie ww. dowodów okazało się nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie dotyczył kwestii posiadania przez ubezpieczonego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, albowiem ZUS Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury pomostowej wskazując, iż nie została spełniona ww. przesłanka.

W szczególności organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze okresu prowadzonej działalności gospodarczej, tj. lat 1998-2006, a także okresu odbywania służby wojskowej od 28 października 1980 r. do 25 września 1981 r.

W ocenie Sądu stanowisko organu rentowego jest prawidłowe.

Ubezpieczony twierdził, że okres prowadzonej działalności gospodarczej od 1998 r. do 2006 r. powinien być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach, ponieważ w tym czasie w ramach prowadzonej działalności wykonywał stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę kierowcy samochodu ciężarowego (autokaru) o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, która to praca sklasyfikowana jest w pkt 2 działu VIII wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Tymczasem przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.) wskazują wyraźnie, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, nie zaś osobie prowadzącej działalność gospodarczą.

Zgodnie bowiem z treścią art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei jak stanowi art. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych użyte w ustawie określenie pracownika oznacza ubezpieczonego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1, 2a i ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a także ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu takiej pracy podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu.

Art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.) stanowi natomiast, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Natomiast zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy systemowej za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, a zgodnie z ust. 2a tego artykułu także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Z kolei art. 8 ust. 6 pkt 2 ustawy mówi o twórcach i artystach.

Cytowane wyżej przepisy nie wymieniają zatem osoby prowadzącej działalność gospodarczą. Osoba tak została wskazana w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, jednak przepis ten nie został wymieniony w art. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Należy również wskazać na ugruntowane w orzecznictwie stanowisko, że osoby prowadzące działalność gospodarczą nie są objęte przywilejami związanymi z możliwością przejścia na wcześniejszą emeryturę zarówno na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak też w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach pomostowych. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 12 września 2000 r. w sprawie K 10/00, wolą ustawodawcy prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze zostało ograniczone do tych osób, których ubezpieczenie wynikało wyłącznie ze stosunku pracy. Regulacje zawarte w wyżej przytoczonych aktach prawnych nie mają zastosowania do osób nie będących pracownikami, a więc również tych, którzy prowadzą działalność gospodarczą i podlegają ubezpieczeniu społecznemu odrębnemu od pracowniczego. Nie ma przy tym znaczenia, na czym polegała praca osób prowadzących działalność gospodarczą. Prowadzący na własny rachunek biznes nie mają takich samych uprawnień emerytalnych jak pracownicy, co nie narusza konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej.

Dodać należy, że wykonywanie pracy w reżimie pracowniczym jest uzależnione od spełnienia przesłanek z art. 22 k.p., w tym przede wszystkim osobistym świadczeniu pracy w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Natomiast wykonywanie pracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej cechuje chociażby swoboda w dysponowaniu swoim czasem oraz brak elementu podporządkowania. Nie sposób zatem uznać za tożsame wykonywanie pracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej i pracy w ramach wykonywania umowy o pracę.

Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem i jednolitym stanowiskiem doktryny przepisy prawa ubezpieczeń społecznych powinny być wykładane ściśle, co oznacza w zasadzie prymat dyrektyw wykładni językowej w odniesieniu do pozostałych metod wykładni, w tym wykładni systemowej i wykładni historycznej lub celowościowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2005 r., I UK 104/05). A zatem przepisy regulujące prawo do emerytur wcześniejszych i emerytur pomostowych, ze względu na ich szczególny charakter nie mogą być interpretowane rozszerzająco.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd uznał, że nie sposób zaliczyć ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze okresu prowadzenia działalności gospodarczej, bez względu na to jaką pracę w ramach tej działalności wykonywał. Stąd też Sąd pominął wnioskiwane przez niego dowody mające wykazać, że w ramach prowadzonej działalności wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę kierowcy samochodu ciężarowego (autokaru) o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, albowiem ich przeprowadzenie nie miałyby znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

W ocenie Sądu nie można też przeliczyć na potrzeby emerytury pomostowej stażu pracy pod ziemią ubezpieczonego zgodnie z przelicznikiem 1,5. Jak wynika bowiem z art. 50d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.) okresy pracy w przodkach (oraz innej wskazanej w pkt 1 i 2) zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej. Nie można tego przeliczenia zastosować przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej.

Sąd wskazuje, że skoro organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu łącznie 11 lat, 4 miesiące i 10 dni pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i – ze względu powyższą analizę przepisów – brak możliwości zaliczenia okresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz zastosowania przelicznika 1,5, bez znaczenia pozostawało ewentualne uwzględnienie do stażu takiej pracy okresu służby wojskowej od 28 października 1980 r. do 25 września 1981 r.

Mając na uwadze powyższe, ubezpieczony nie spełnił przesłanki legitymowania się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Wobec powyższego, Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek